

3.6.2026

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Hallituksen esitys 91/2026 eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta – ympäristöministeriön vastine ympäristövaliokunnalle

Ympäristöministeriö antaa kirjallisen vastineensa ympäristövaliokunnalle annetuissa asiantuntijalausunnoissa esitettyihin kannanottoihin hallituksen esityksestä 91/2026 eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta.

Ehdotettuihin 22 §:n (*Euroopan unionin valtion tukea koskevan lainsäädännön soveltaminen*) ja 52 §:n (*Valtion muun luonnonsuojelualueen rauhoitussäännökset*) muutoksiin ei lausunnoissa esitetty muutoksia tai kriittisiä huomioita, kuten ei myöskään lain 11 luvun pykäliin ehdotettuihin terminologisiin muutoksiin tai rekisterimerkintöjen systematisointiin 106 §:ään tahi lain 131 §:ään (*Luonnonsuojelurikkomus*) ja 134 §:ään (*Muutoksenhaku*) ehdotettuihin muutoksiin.

Ehdotettu 3 §:n (Määritelmät) uusi kohta 8

Vantaan kaupunki ehdotti lausunnossaan, että määritelmäsäännöksessä tarkemmin kuvattaisiin ero ekologisen kompensaation ja luontoteon välillä siten, että ekologinen kompensaatio on aina täysimääräistä ja ennen heikennystä toteutettua, ja luontoteko sellaista 11 luvun mukaista heikennystä hyvittävää toimintaa, joka ei ole joko täysimääräistä tai ennen heikennystä toteutettua.

Ympäristöministeriö katsoo, että lausunto ei anna aihetta muutoksiin, koska luvun 11 sisällöllisten säännösten edellytyksistä tämä ero käy selvästi ilmi. Täydennys olisi päällekkäistä sääntelyä sisällöllisten säännösten kanssa.

Ehdotettu luonnonsuojelulain uusi 13 a § (Kansallinen ennallistamissuunnitelma)

Kansallisen ennallistamissuunnitelman säännöstä pidettiin lausunnossa hyvänä. Metsäteollisuus ry on ainoana esittänyt muutosta kyseiseen säännökseen siten, että ympäristöministeriö vain *kokoaisi* kansallisen ennallistamissuunnitelman.

Ympäristöministeriö toteaa, kuten hallituksen esityksessä lausuntopalautetta koskevassa jaksossa on kuvattu, että kansallista ennallistamissuunnitelmaa koskeva valmistelu edellyttää muutakin kuin eri ministeriöiden esitysten kokoamista ja ehdotettu säännös vastaa sitä erittäin mittavaa valmisteluvastuuta, joka ympäristöministeriöllä on ollut ensimmäisen kansallisen ennallistamissuunnitelmaehdotuksen valmistelussa. Vastaava laaja valmisteluvastuu koskee myös vuosina 2032 ja 2042 valmisteltavia suunnitelmia. Myös maa- ja metsätalousministeriö on lausunnossaan pitänyt ehdotettua säännöstä perusteltuna ja kannatettavana.

Metsähallitus on lausunnossaan toivonut perusteluiden täydentämistä kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristö-, taloudellisilla ja muilla vaikutuksilla sekä suunniteltujen toimien vaikutuksilla eri sektorien toimintaympäristöön ja kilpailukykyyn monipuolisesti.

Ympäristöministeriö viittaa ympäristöministeriön hallituksen esitystä koskevaan muistioon, jossa todetaan hallituksen esityksessä esitettävän ainoastaan säädettävän valtioneuvoston toimivallasta eikä suunnitelman sisällöstä. Metsähallituksen esittämät tietotarpeet liittyvät meneillään olevaan kansallisen ennallistamissuunnitelman valmisteluun.

Maa- ja metsätaloustuottajat ry (MTK) on kiinnittänyt huomiota hallituksen esityksessä ehdotettuun toimivaltasääntelyyn ja katsonut siihen liittyvän riski siitä, että ministeriötason linjauksilla sidottaisiin ennakolta eduskunnan lainsäädäntövaltaa.

Ympäristöministeriö toteaa, että mikäli ennallistamisasetuksen velvoitteiden saavuttamiseksi olisi tarpeen säätää lainsäädännöllä, eduskunta päättää niistä normaalissa järjestyksessä hallituksen esitysten perusteella. MTK:n esittämällä tavalla sääntelyn perustuslainmukaisuus on arvioitu perustuslakivaliokunnassa, joka antaa lausuntonsa ympäristövaliokunnalle.

Ehdotettu 68 §:n (Luvun soveltamisalaan kuuluvat eliölajit) muutos

Suomen luonnonsuojeluliitto esitti, että ehdotettua muutosta ei tehtäisi, vaan susi säilyisi luonnonsuojelulain soveltamisalassa. Lisäksi se esitti, että susi säilytettäisiin luonnonsuojelulaissa ja -asetuksessa tiukasti suojeltuna lajina siten, että muutettaisiin luonnonsuojelulain 78.1 §:ää niin, että siihen lisättäisiin erikseen susi.

Myös Luonnonvarakeskus huomautti, että susi on Suomessa viimeisimmän, vuonna 2019 toteutetun kansallisen uhanalaisuusarvioinnin perusteella luokiteltu erittäin uhanalaiseksi lajiksi. Se ei kuitenkaan esittänyt muutoksia ehdotettuun säännökseen.

Ympäristöministeriö toteaa, että Suomella on luontodirektiivin liitteen IV a muutoksesta huolimatta vastuu siitä, että suden suojelutaso saadaan suotuisalle tasolle. Vastuu tästä on maa- ja metsätalousministeriöllä, koska kyse on riistalajista. Koska myös metsästyslailla voidaan säätää lajin rahoittamisesta, ei ympäristöministeriö katso perustelluksi tehdä esitettyä muutosta lain 78 §:ään tahi jättää suttu edelleen lain soveltamisalaan.

Ehdotettu 99 §:n (Luonnonarvoja lisäävät toimenpiteet) muutos

Vantaan kaupunki katsoi, että 99 §:stä poistettava maininta (luonnolle aiheutuvan heikennyksen hyvittämisen) täysimääräisyydestä on lain, sen tavoitteiden ja luonnonarvomarkkinoiden kannalta haitallinen. Poisto luo sen näkemyksen mukaan kuvan, että ekologinen kompensatio ja luontoteko voisivat kaikki olla muuta kuin täysimääräistä.

Ympäristöministeriö toteaa, että pykälästä poistettava ensimmäinen momentti tarpeettomasti toistaa 98 §:n säännöksen, mutta edellytettyä täysimääräisyyttä ei ole tällä tarkoitettu muutettavan. Ympäristöministeriö toteaa, että mikäli ympäristövaliokunta katsoisi tällaisen virheellisen käsityksen syntymisen mahdolliseksi, se voitaisiin välttää lisäämällä sanat "vähintään täysimääräisesti" ehdotettavan 98 §:än loppuun.

Ehdotettu 100 §:n (Suojeluhuvelyys) muutos

MTK on esittänyt lausunnossaan pykälään muutosta, jolla suojeluhuvelykseksi kävisi muukin kuin *uhanalaisen luontotyypin* luonnontilaltaan edustavan esiintymä.

Ympäristöministeriö katsoo, että tämä olisi erittäin merkittävä ja riittävästi valmistelematon muutos siihen, mitä luonnontieteellisen asiantuntijaryhmän valmistelun pohjalta lainvalmistelutyöryhmässä hyvin yksituumaisesti hallituksen esityksessä 76/2022 esitettiin. Näin merkittäviä muutoksia ei voida tehdä lakiin ilman huolellista vaikutusten arviointia. Lausunnonantajista myös MTK on todennut, että luonnonarvomarkkinoiden

käynnistyminen ja kehittyminen edellyttävät selkeää, ennakoitavaa ja vakaata toimintaympäristöä. Suomessa ekologisen kompensaation edelläkävijä Vantaan kaupunki on erityisesti kiittänyt sitä, että luonnonsuojelulakia ei ole tuoreeltaan lähdetty laajemmin muuttamaan, vaan on keskitytty yksittäisiin ajankohtaisiin kohtiin.

MTKn, Nature Business Network (NBN) ja One Planet esittivät kaikki kritiikkiä kohdistuen suojeluhyvityksestä saatavan lisäisyyden määrään.

Ympäristöministeriö toteaa, että se on teettänyt Suomen ympäristökeskuksella tammikuussa 2025 valmistuneen selvityksen ”Suojeluhvitys ekologisen kompensaation keinona Suomessa”. Siinä tarkasteltiin suojeluhvityksen käytön edistämistä Suomessa, tunnistettiin mahdolliset haasteet ja riskit sekä ehdotettiin niihin ratkaisuja. Selvityksessä arvioitiin käytössä olevia ja ehdotettuja menetelmiä suojeluhvityksen suuruuden laskemiseksi, mutta ei vielä kehitetty yksityiskohtaista laskentamenetelmää vältetyn heikennyksen tuottamista luontohyödyistä. Kun tieteellisesti luotettava laskentamenetelmä saadaan kehitettyä, voidaan myös vältetyn haitan määrä huomioida suojeluhvityksen osalta lain 101 ja 103 §:n nojalla annettavassa ympäristöministeriön asetuksessa.

Ehdotettu uusi 104 a § (Luontoteko)

MTK katsoo, että säännöksessä jää epäselväksi, voidaanko suojelu hyväksyä luontotekona ja sovelletaanko siihen samoja periaatteita kuin ekologisen kompensaation suojeluhvityksessä. Tähän kiinnittivät huomiota myös One Planet ja Nature Business Network.

Ympäristöministeriö toteaa, että tarkoituksena on, että myös suojeluhvitystä voidaan käyttää luontotekona. Uudessa 104 a §:n säännöksessä viitataan 103 §:ään, jota sovelletaan luonnonarvojen tuottamiseen niin aktiivisin toimenpitein kuin suojelullakin. Ympäristöministeriö katsoo, että valiokunnalle annettujen lausuntojen perusteella säännöksen sanamuodon tarkentaminen olisi perusteltua siten, että 104 a §:ään lisätään sanat ”tai 101 §:ssä tarkoitetulla luontoteolla” seuraavasti:

104 a §

Luontoteko

Maanomistajan 103 §:n mukaisesti luonnonarvoja lisäävillä toimenpiteillä tuotettavia luonnonarvoja **tai 101 §:ssä tarkoitettua suojeluhvitystä** voidaan käyttää luontotekona vapaaehtoiseen luontovastuullisuuden osoittamiseen.

Metsähallitus ei sinänsä vastustanut ehdotettua 104 a §:n säännöstä, mutta esitti vakavan huolensa ulkomaisten toimijoiden mahdollisuudesta hankkia luonnonarvoja Suomesta ja katsoi, että oikeuksien siirtyminen maanomistajalta ulkomaiselle toimijalle voi muodostaa merkittävän riskin maamme kokonaisturvallisuudelle, mistä syystä se pitää välttämättömänä, että lainsäädännössä asetetaan rajoitteita ulkomaalaisomistukselle siten, että luonnonarvojen omistus ja hallinta eivät siirry tavalla, joka vaarantaa kansallisen kokonaisturvallisuuden.

Ympäristöministeriö toteaa, että luonnonarvohehtaarit ovat immateriaalista oikeutta, ne eivät anna mitään määräysvaltaa siihen maa-alueeseen, jolla ne tuotetaan. Luonnonarvohehtaareiden ostaja saa ainoastaan oikeuden esittää viranomaisen todentaman väitteen siitä, että sen aiheuttama heikentyminen luonnonarvoihin on kompensoitu tai että se on tehnyt tietyn suuruisen luontoteon. Luonnonarvojen tuottamisalue säilyy maanomistajan omistuksessa ja siihen kohdistuu joko ekologisen kompensaation tai luontoteon hyväksymistä

koskevan viranomaispäätöksen johdosta vain tuotettavia luonnonarvoja koskeva hävittämis- ja heikentämiskielto.

Sahateollisuus ry katsoi, ettei luonnonarvomarkkinoita tule rakentaa järjestelmäksi, joka voisi lisätä painetta käyttäjä suomalaisia metsiä kansainvälisten kompensaatiotarpeiden väliseen.

Ympäristöministeriö toteaa, että luonnonsuojelulain 101 §:ssä on säädetty ekologisen kompensaation vastaavuudesta siten, että luonnonarvojen heikentyminen on hyvitetty samalla tai siihen rajautuvalla metsäkasvillisuusvyöhykkeen osa-alueella, samalla merialueella ja saman tai rajautuvan päävesistöalueen samassa vesimuodostuma- tai vesiluontotyyppissä, jolla heikennys aiheutuu; ja sen saamelaisyhteisön alueella, jonka alueella heikennys tapahtuu. Suomessa ei ole voimassa olevan tai tämän muutoksen jälkeen mahdollista kompensoida toisessa maassa aiheutuvaa ekologista haittaa tai vastaavasti ulkomailla kompensoida Suomessa aiheutettavaa ekologista haittaa. Luontotekoa sen sijaan ei sen sijaan sidota maantieteellisesti eli Suomessa on mahdollista tehdä luontoteko, vaikka yrityksen arvoketjun haitat aiheutuisivat ulkomailla. Luonnonarvomarkkinoita seuraavan Bloomlabsin mukaan toistaiseksi vapaaehtoisten luonnonarvoyksiköiden kysyntä on erittäin paikallista. Käytännössä kaikki yritysväliset ostajat (187 kpl) hankkivat yksiköitä siitä maasta, jossa niiden pääkonttori sijaitsee: 96 % myynnin arvosta ja 99 % volyymista. Ranska ja Uusi-Seelanti (kaksi suurinta markkinaa myynnin perusteella) ovat täysin kotimarkkinapohjaisia. Rajat ylittävät yritysväliset ostot ovat yhteensä vain 144 000 Yhdysvaltain dollaria 16 kaupasta – alle 4 % kaikesta myynnistä. [Takeaways from Brussels - by Simas Gradeckas - bloomlabs](#)

Lausunnoissa nousi esiin suurimpana epäkohtana säännökseen ehdotettu lieventämishierarkian noudattamisvelvoite kestävyysraportointivelvollisille yrityksille. Näkemykset jakautuivat, sitä kannatettiin voimakkaasti, mutta sitä vastustivat Elinkeinoelämän keskusliitto, Finanssiala, Nature Business Network ja One Planet. Myös MTK korosti, että sääntely ei saa muodostua niin raskaaksi, että se estää yritysten osallistumisen luontotekoihin.

EK katsoi, että esitys on epäjohdonmukainen suhteessa EU:n kestävyysraportointidirektiiviin, sillä kestävyysraportointidirektiivin mukainen biodiversiteettivaikutusten olennaisuus vaihtelee yrityksen liiketoiminnan ja tilikausien perusteella eikä kestävyysraportointidirektiivin mukaisilla biodiversiteettivaikutuksilla ole suoraa asiallista tai ajallista yhteyttä lieventämishierarkiaan, joka pohjautuu luontovaikutuksiin. Sen mukaan vapaaehtoisesta luontovastuullisuusteosta muodostuisi ehdotuksen myötä tarpeettoman raskas ja viranomaisten olisi varmistettava jokaisen luontotekoa rekisteröivän kestävyysraportointivelvollisen yrityksen osalta erikseen, raportoiko yritys kestävyysraportointivelvoitteiden mukaisesti ja noudattaako se toiminnassaan lieventämishierarkiaa.

Finanssiala katsoi, että luontoteon hyväksymisedellytyksiä tulisi harkita uudelleen, jotta varmistetaan viranomaispäätösten asianmukaisuus ja samankaltaisten yhtiöiden tasavertainen kohtelu. Lieventämishierarkian noudattaminen voi olla finanssialan toimijoille haasteellista, sillä finanssialan yhtiöiden toiminnassa mahdolliset biodiversiteettihaitat syntyvät arvoketjuissa eivätkä suoraan yhtiöiden omassa toiminnassa. Hankaluus korostuu tilanteissa, joissa velvoitteet eivät koske asiakasyrityksiä. Finanssialan yritys ei näin ollen voi suoraan itse toteuttaa lieventämishierarkiaa, vaan se on riippuvainen arvoketjunsä yritysten toiminnasta. Sen mukaan ehdotuksella voi olla myös epätoivottu vaikutus kaksoisolennaisuusanalyysin toteuttaviin yhtiöihin siltä osin, katsovatko nämä luonnon monimuotoisuuden olennaiseksi kestävyysaiheeksi. Mikäli aihe on epäolennainen, ei tiettyjä kestävyysraportointiyrityksiä koskeva hyväksymisedellytys näytä soveltuvan. Säännös saattaisi joissain tapauksissa siirtää vastuun haittojen lieventämisestä toimintaa harjoittavasta yhtiöstä kestävyysraportointiyritykselle, jonka arvoketjuun toiminnanharjoittaja kuuluu.

One Planet piti säännöstä huonona ratkaisuna, koska velvoitteesta seuraava lisäsääntely ja hallinnollinen taakka kohdistuisivat juuri niihin yrityksiin, jotka ovat jo pyrkineet tunnistamaan, vähentämään ja raportoimaan luontovaikutuksiaan sekä tuomaan luonnon monimuotoisuutta näkyväksi osaksi vastuullisuustyötään. Se katsoo, että mikäli velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista, sen vaikutus markkinoiden syntyyn tulee arvioida ja korjata seuraavan vaalikauden alussa. Ohjeistuksessa tulee varmistaa, että velvoitteesta aiheutuva rasite yrityksille jää mahdollisimman pieneksi, prosessi on sujuva ja käytännöt ovat linjassa kestävyysraportoinnin vaatimusten kanssa.

Myös Nature Business Network katsoo, että velvoite tulee poistaa esityksestä, sillä se haittaa luonnolle tärkeiden luonnonarvomarkkinoiden syntyä lisäämällä epävarmuutta ja turhaa hallinnollista taakkaa sekä sopii huonosti yhteen kestävyysraportoinnin vaatimusten kanssa. Sen mukaan lieventämishierarkian noudattamisvaatimus on tarpeeton ja päällekkäinen ja loisi siten päällekkäistä sääntelyä ja tarpeetonta hallinnollista taakkaa ilman todellista lisähyötyä. Myös se totesi esityksen kohdistuvan erityisesti niihin yrityksiin, jotka ovat halunneet korostaa luonnon monimuotoisuuden merkitystä omassa toiminnassaan. Finanssialan tavoin se tunnisti vaaran, että ne yritykset, jotka ovat kaksoisolennaisuusarvioinnin tuloksista poiketen päättäneet raportoida myös luontovaikutuksensa, jättävät joko tältä osin vapaaehtoisen raportoinnin tai luontoteon tekemättä välttääkseen epäselvät ja tarpeettomat velvoitteet.

Ympäristöministeriö toteaa, että alan toimijoiden tunnistamat huolet luonnonarvomarkkinoiden kehittymiselle on syytä ottaa huomioon ja harkita tarkoin, aiheutuuko säännöksen sisällyttämisestä tässä vaiheessa markkinoiden kehittämistä tai ylipäättään epätoivottuja heijastevaikutuksia.

Luonnonvarakeskus esitti säännöksessä korvattavan sana "mahdollisuuksien" sanalla "tarpeen" seuraavasti:

"Jos hakija on sellainen kirjanpitolain (1336/1997) 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettu kestävyysraportointivelvollinen hakija, jonka toiminnalla on merkittäviä biodiversiteettivaikutuksia, päätöksen edellytyksenä on, että se on kestävyysraportoinnissaan osoittanut välttävänsä ja minimoivansa sekä ~~mahdollisuuksien~~ **tarpeen** mukaan hyvittäneensä toiminnassaan luonnonarvoille aiheutuvia haittoja."

Ympäristöministeriö katsoo, että ehdotettu muutos ei selvennä säännöstä etenkään, kun Suomessa ekologinen kompensatio on luonnonsuojelulain mukaan vapaaehtoista.